EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 24. 8. 2020
COM(2020) 462 final

2020/0215 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa Slovensku poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

V nariadení Rady 2020/672 (ďalej len „nariadenie o SURE“) sa stanovuje právny rámec poskytovania finančnej pomoci Únie členským štátom, ktoré čelia závažnému narušeniu hospodárstva spôsobenému výskytom ochorenia COVID-19 alebo ktorým takéto narušenie hrozí. Podpora v rámci nástroja SURE slúži predovšetkým na financovanie režimov skráteného pracovného času alebo podobných opatrení zacielených na ochranu zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb, a teda na zníženie nezamestnanosti a straty príjmu, ako aj na financovanie opatrení súvisiacich so zdravím, a to najmä na pracovisku.

Slovensko 6. augusta 2020 požiadalo o finančnú pomoc Únie podľa nariadenia o SURE. V súlade s článkom 6 ods. 2 nariadenia o SURE sa Komisia poradila so slovenskými orgánmi, aby overila náhle a prudké zvýšenie skutočných aj plánovaných výdavkov priamo súvisiacich s vnútroštátnym režimom skráteného pracovného času a podobnými opatreniami prijatými v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19. Vnútroštátny režim skráteného pracovného času je zacielený na ochranu zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb, a teda na zníženie nezamestnanosti a straty príjmu. Podnikom s hospodárskymi ťažkosťami umožňuje, aby dočasne skrátili pracovný čas svojim zamestnancom, ktorým sa za neodpracované hodiny poskytne podpora príjmu z verejných prostriedkov. Režim môžu využiť zamestnávatelia, ktorí niektorých svojich zamestnancov v období od marca 2020 do decembra 2021 poslali na dočasnú nútenú dovolenku. Títo zamestnávatelia môžu požiadať o náhradu mzdových nákladov až do výšky 80 % zvyčajnej hrubej mzdy zamestnanca na nútenej dovolenke, a to v maximálnej výške 880 EUR mesačne, za predpokladu, že zamestnanca neprepustia. Okrem vnútroštátneho režimu skráteného pracovného času zaviedlo Slovensko aj tieto sprievodné opatrenia: a) paušálny príspevok na zamestnanca za obdobie od marca do konca septembra 2020 podmienený poklesom tržieb minimálne o 20 % (mesačná podpora od 180 EUR do 540 EUR v závislosti od poklesu tržieb); b) paušálny príspevok do konca septembra 2020 vyplácaný samostatne zárobkovo činným osobám s povinným sociálnym poistením a podmienený poklesom tržieb minimálne o 20 % (mesačná podpora od 180 EUR do 540 EUR v závislosti od poklesu tržieb); c) náhrada 80 % hrubej mzdy zamestnanca (v maximálnej výške 1 100 EUR) do konca septembra 2020 v prípade podnikov zatvorených na základe nariadenia vlády a d) paušálny príspevok vo výške 210 EUR mesačne do konca septembra 2020 pre osoby pracujúce na základe zmluvy, spoločnosti s jediným spoločníkom a samostatne zárobkovo činné osoby.

Slovensko poskytlo Komisii príslušné informácie.

Vzhľadom na dostupné dôkazy Komisia navrhuje Rade, aby prijala vykonávacie rozhodnutie o poskytnutí finančnej pomoci Slovensku podľa nariadenia o SURE na podporu uvedených opatrení.

• Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky

Tento návrh je plne v súlade s nariadením Rady 2020/672, podľa ktorého bol vypracovaný.

Týmto návrhom sa dopĺňa ďalší právny nástroj Únie na poskytovanie podpory členským štátom v núdzových situáciách, a to nariadenie Rady (ES) č. 2012/2002 z 11. novembra 2002, ktorým sa zriaďuje fond solidarity Európskej únie (FSEÚ) [ďalej len „nariadenie (ES) č. 2012/2002“]. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/461, ktorým sa mení uvedený nástroj s cieľom rozšíriť jeho rozsah pôsobnosti tak, aby sa vzťahoval aj na závažné ohrozenia verejného zdravia, a vymedziť osobitné operácie oprávnené na financovanie, bolo prijaté 30. marca.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Návrh je súčasťou súboru opatrení vypracovaných v reakcii na súčasnú pandémiu ochorenia COVID-19, ako je napríklad Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus, a dopĺňa iné nástroje, ktoré podporujú zamestnanosť, ako je napríklad Európsky sociálny fond a Európsky fond pre strategické investície (EFSI)/Program InvestEU. V tomto návrhu sa využíva prijímanie a poskytovanie úverov na podporu členských štátov v tomto konkrétnom prípade výskytu ochorenia COVID-19, a návrh tak predstavuje druhú obrannú líniu na financovanie režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení, čo pomáha chrániť pracovné miesta, a tým aj zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby pred rizikom nezamestnanosti.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Právnym základom tohto nástroja je nariadenie Rady 2020/672.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Tento návrh nadväzuje na žiadosť členského štátu a je vyjadrením európskej solidarity, keďže sa ním poskytuje finančná pomoc Únie vo forme dočasných úverov členskému štátu postihnutému výskytom ochorenia COVID-19. Takouto finančnou pomocou, ktorá predstavuje druhú obrannú líniu, sa dočasne podporia zvýšené verejné výdavky vlád, pokiaľ ide o režimy skráteného pracovného času a podobné opatrenia, s cieľom pomôcť im chrániť pracovné miesta, a tým aj zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby pred rizikom nezamestnanosti a straty príjmu.

Takáto podpora pomôže postihnutému obyvateľstvu a prispeje k zmierneniu priameho spoločenského a hospodárskeho vplyvu súčasnej krízy spôsobenej ochorením COVID-19.

- **Proporcionalita**

Návrh je v súlade so zásadou proporcionality. Neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov, ktoré tento nástroj sleduje.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Vzhľadom na naliehavú potrebu vypracovať návrh tak, aby ho Rada mohla prijať včas, sa konzultácie so zainteresovanými stranami nemohli uskutočniť.

- **Posúdenie vplyvu**

Vzhľadom na naliehavosť návrhu nebolo vykonané žiadne posúdenie vplyvu.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Komisia by mala mať možnosť uzatvárať zmluvy o pôžičkách na finančných trhoch v záujme ich ďalšieho poskytovania členským štátom, ktoré požiadajú o finančnú pomoc v rámci nástroja SURE.

Okrem poskytovania záruk členských štátov sú do tohto rámca zabudované aj iné záruky na zabezpečenie finančnej spoľahlivosti tohto systému:

- dôsledný a konzervatívny prístup k finančnému riadeniu,
- vytvorenie portfólia úverov, ktoré obmedzuje riziko koncentrácie, ročnú expozíciu a nadmernú expozíciu voči jednotlivým členským štátom, pričom sa zabezpečí poskytnutie dostatočných zdrojov členským štátom, ktoré to najviac potrebujú, a
- možnosti obnovenia úveru.

2020/0215 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa Slovensku poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) 2020/672 z 19. mája 2020 o zriadení európskeho nástroja dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE) v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19[1], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) Slovensko 6. augusta 2020 požiadalo Úniu o finančnú pomoc s cieľom doplniť svoje vnútroštátne úsilie pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a jeho sociálno-ekonomických dôsledkov pre pracovníkov.

(2) Očakáva sa, že výskyt ochorenia COVID-19 a mimoriadne opatrenia, ktoré Slovensko zaviedlo na obmedzenie jeho šírenia, ako aj jeho sociálno-ekonomického vplyvu a vplyvu súvisiaceho so zdravím, budú mať závažný dosah na verejné financie. Podľa prognózy Komisie z jari 2020 malo mať Slovensko na konci roka 2020 deficit verejnej správy na úrovni 8,5 % a dlh verejnej správy na úrovni 59,5 % hrubého domáceho produktu (HDP). Podľa predbežnej prognózy Komisie z leta 2020 sa v roku 2020 predpokladá pokles HDP Slovenska o 9,0 %.

(3) Výskyt ochorenia COVID-19 ochromil podstatnú časť pracovnej sily na Slovensku. To viedlo k náhlemu a prudkému zvýšeniu verejných výdavkov Slovenska na vnútroštátny režim skráteného pracovného času a podobné opatrenia, ako sa uvádza v odôvodnení 4.

(4) Konkrétnejšie, ako sa uvádza v žiadosti Slovenska zo 6. augusta 2020, viacero opatrení na riešenie vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 vrátane režimu podpory zamestnávateľov, ktorí v období od marca 2020 do decembra 2021 poslali zamestnancov na dočasnú nútenú dovolenku, bolo zavedených na základe zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Títo zamestnávatelia môžu požiadať o náhradu mzdových nákladov až do výšky 80 % zvyčajnej hrubej mzdy zamestnanca na nútenej dovolenke, a to v maximálnej výške 880 EUR mesačne, za predpokladu, že zamestnanca neprepustia. Okrem toho bolo zavedených viacero sprievodných opatrení: a) paušálny príspevok na zamestnanca za obdobie od marca do konca septembra 2020 podmienený poklesom tržieb minimálne o 20 % (mesačná podpora od 180 EUR do 540 EUR v závislosti od poklesu tržieb); b) paušálny príspevok do konca septembra 2020 vyplácaný samostatne zárobkovo činným osobám s povinným

[1] Ú. v. EÚ L 159, 20.5.2020, s. 1.

sociálnym poistením a podmienený poklesom tržieb minimálne o 20 % (mesačná podpora od 180 EUR do 540 EUR v závislosti od poklesu tržieb); c) náhrada 80 % hrubej mzdy zamestnanca (v maximálnej výške 1 100 EUR) do konca septembra 2020 v prípade podnikov zatvorených na základe nariadenia vlády a d) paušálny príspevok vo výške 210 EUR mesačne do konca septembra 2020 pre osoby pracujúce na základe zmluvy, spoločnosti s jediným spoločníkom a samostatne zárobkovo činné osoby. Paušálny príspevok možno považovať za opatrenie podobné režimom skráteného pracovného času, ktoré sa uvádzajú v nariadení (EÚ) 2020/672, keďže je zacielený na ochranu samostatne zárobkovo činných osôb alebo podobných kategórií pracovníkov pred znížením alebo stratou príjmu.

(5) Slovensko spĺňa podmienky na podanie žiadosti o finančnú pomoc stanovené v článku 3 nariadenia (EÚ) 2020/672. Slovensko poskytlo Komisii primerané dôkazy o tom, že od 1. februára 2020 sa v dôsledku prijatia vnútroštátnych opatrení na riešenie sociálno-ekonomických vplyvov výskytu ochorenia COVID-19 skutočné aj plánované verejné výdavky zvýšili o 1 077 457 000 EUR. Ide o náhle a prudké zvýšenie, keďže nové opatrenia sa týkajú významného počtu podnikov a významnej časti pracovnej sily na Slovensku. Slovensko zamýšľa 390 262 000 EUR zo zvýšenej sumy výdavkov uhradiť z prostriedkov Únie a 56 311 400 EUR z vlastných finančných prostriedkov.

(6) V súlade s článkom 6 nariadenia (EÚ) 2020/672 sa Komisia poradila so Slovenskom a overila náhle a prudké zvýšenie skutočných aj plánovaných verejných výdavkov priamo súvisiacich s režimami skráteného pracovného času a podobnými opatreniami uvedenými v žiadosti zo 6. augusta 2020.

(7) Preto by sa mala poskytnúť finančná pomoc s cieľom pomôcť Slovensku riešiť sociálno-ekonomické vplyvy závažného narušenia hospodárstva spôsobeného výskytom ochorenia COVID-19.

(8) Týmto rozhodnutím by nemal byť dotknutý výsledok postupov súvisiacich s narušením fungovania vnútorného trhu, ktoré sa môžu uskutočniť najmä na základe článkov 107 a 108 ZFEÚ. Toto rozhodnutie nemá vplyv ani na povinnosť členských štátov oznámiť Komisii zamýšľané poskytnutie štátnej pomoci podľa článku 108 ZFEÚ.

(9) Slovensko by malo Komisiu pravidelne informovať o plnení plánovaných verejných výdavkov, aby mohla posúdiť rozsah, v akom Slovensko plní dané výdavky.

(10) Rozhodnutie o poskytnutí finančnej pomoci bolo prijaté s prihliadnutím na existujúce a očakávané potreby Slovenska, ako aj na žiadosti o finančnú pomoc podľa nariadenia (EÚ) 2020/672, ktoré už predložili alebo plánujú predložiť iné členské štáty, pričom sa uplatnili zásady rovnakého zaobchádzania, solidarity, proporcionality a transparentnosti,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Slovensko spĺňa podmienky stanovené v článku 3 nariadenia (EÚ) 2020/672.

Článok 2

1. Únia sprístupní Slovensku úver vo výške maximálne 630 883 600 EUR. Úver má maximálnu priemernú splatnosť 15 rokov.

2. Obdobie dostupnosti v prípade finančnej pomoci poskytnutej týmto rozhodnutím je 18 mesiacov počnúc prvým dňom po nadobudnutí účinnosti tohto rozhodnutia.

3. Komisia sprístupní Slovensku finančnú pomoc Únie najviac v ôsmich splátkach. Splátka môže byť vyplatená v jednej tranži alebo vo viacerých tranžiach. Lehoty splatnosti jednotlivých tranží v rámci prvej splátky môžu byť dlhšie, ako je maximálna priemerná splatnosť uvedená v odseku 1. V takýchto prípadoch sa lehoty splatnosti ďalších tranží stanovia tak, aby bola po vyplatení všetkých splátok dodržaná maximálna priemerná splatnosť uvedená v odseku 1.

4. Prvá splátka sa uvoľní až vtedy, keď nadobudne účinnosť dohoda o úvere uvedená v článku 8 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2020/672.

5. Slovensko uhradí náklady financovania Únie uvedené v článku 4 nariadenia (EÚ) 2020/672 v prípade každej splátky, ako aj všetky poplatky, náklady a výdavky, ktoré Únii vyplývajú z financovania.

6. O výške a uvoľnení splátok, ako aj o výške tranží rozhoduje Komisia.

Článok 3

Slovensko môže financovať vnútroštátny režim skráteného pracovného času a sprievodné opatrenia uvedené v § 54 ods. 1 písm. e) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti.

Článok 4

Slovensko informuje Komisiu do [*DÁTUM: šesť mesiacov od uverejnenia tohto rozhodnutia*] a potom každých šesť mesiacov o plnení plánovaných verejných výdavkov, až kým nebudú plánované verejné výdavky v plnej miere splnené.

Článok 5

Toto rozhodnutie je určené Slovenskej republike.

Článok 6

Toto rozhodnutie sa uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli

Za Radu
predseda